

Intervju med gründer Knut Langeteig

RBPI – et fyrtårn i russisk landbruk

Den norske svineprodusenten Knut Langeteig har satt spor etter seg langt utenfor Drammen og Buskerud. Her presenterer vi det store svineprosjektet i den russiske enklaven Kaliningrad, og gründeren bak det.

I 1992 var Knut en av fire gründerne til PolDaNor (www.poldanor.com.pl), i dag Europas største svineprodusent med ca 400.000 slaktesvin produsert per år i for-

skjellige anlegg i Polen. Men gründeren med store visjoner rettet tidlig blikket mot Russland. Mange turer og enda flere byråkratiske vendinger senere, så sto RBPI asa (www.rbpi.no) klar til innvielse i Kaliningrad i 2008. Kaliningrad er en del av Russland, men ligger utenfor det russiske kontinentet, klemt inne mellom Litauen og Polen ved Østersjøens kystlinje. Tidligere en del av Øst-Preussen, og tysktalende. Navnet på byen var Königsberg.

FRA IDE TIL VIRKELIGHET

– Når alt står ferdig har det blitt investert mer enn 500 millioner norske kroner her,

og hvordan i all verden har du klart dette, Knut Langeteig?

– Jeg fikk en idé for 18 år siden. I 2002 samlet jeg gode venner under tultreet på gården hjemme. Resultatet av det ble en bondegård i Russland der det så langt er investert 500 millioner norske kroner. Vi har skrappt sammen en aksjekapital på 250 mill. Alt dette lot seg realisere fordi jeg har noen svært dyktige og tålmodige venner, leverandører og medarbeidere. Uten dem hadde jeg ikke fått til noe som helst. Jeg har mye å takke de det gjelder, og det er mange av dem.

– *Hvordan var det mulig å overbevise så mange og tunge investorer til å satse på et prosjekt med så høy risikofaktor og med alle fordommer som verserer om investering i det russiske markedet?*

– Investeringsfilosofien er svært enkel. Jeg presiserte svært høy risiko i prosjektet, så jeg anbefalte å ikke investere mer enn en tredjedel av det du hadde tenkt. Går det bra så kom med mer av penga senere, sa jeg, for RBPI skal opp og fram. Den russiske stat ser på dette prosjektet som et fyrtårn innenfor russisk landbruk. Det er stor mangel på landbruksprodukter i Russland, sier Langeteig. Han poengterer at de ikke hadde fått til dette uten den svært gode støtten fra den russiske stat. Denne faktorene var nok også viktig for å påvirke investorer og medhjelpere.

SKAL DOBLE PRODUKSJONEN

– *Nå er første trinn klart, og pengene begynner å komme tilbake, og nesten før det finnes driftsresultater klarer dere å overbevise Verdensbanken om å gi lån til en dobling av produksjonen. Det betyr vel med andre ord at dere også har lyktes på alle fronter?*

– Tja, Skandinavia har verdens friskeste og mest effektive griser. Minimalt med sykdommer og minst 50 prosent lavere fôrforbruk enn russiske griser. I seg selv en enorm miljøgevinst for Russland. I Skandinavia finnes noen av verdens beste bønder, og god driftsledelse, avlskvalitet og innendørs-mekanisering i verdenstoppen danner grunnlaget for suksessen. Når den russiske stat også vet at relasjonene til sine skandinaviske venner er gode, blir det et fruktbart økonomisk samarbeid, som gjør at RBPI får maksimal støtte. Som eksempel kan nevnes svært gunstige lån i den russiske landbruksbanken.

GRÜNDER: Knut Langeteig har dratt i gang et utrolig svineprosjekt i russiske Kaliningrad. Omlag en halv milliard kroner er investert.

Kjell Morten Dahlgren
FRILANS

– *Er dette bare en begynnelse i Russland også?*

– Ja, vi starter i Kaliningrad fordi det er et trygt sted. Like stort som halve Jylland, og nesten ikke andre griser. Vi jobber videre med regionen og skal prøve å få den erklært som SPF-region. Tenk deg en isolert bank-region (land) med egne tollgrenser som bare har SPF-griser. Hvilken verdi kan ikke dette ha for Russland? På denne måten vet de alltid hvor den friskeste grisen er i landet, ved sykdomsanerlinger. Markedet for svinekjøtt er meget godt i Russland, og transport er billig. Det er ikke noe problem å produsere i Kaliningrad og levere i Moskva, 1200 km østover.

ET FYRTÅRN I RUSSLAND

– *Er det enkelt å kopiere prosjektet i Kaliningrad og forflytte seg videre inn i Russland, og hva er i så fall målet?*

– Dette mønsterbruket kan selvsagt kopieres, av oss eller andre. Det vil sikker skje i en eller annen form også. Eierstrukturen domineres av norske, danske, finske, nederlandske og svenske interesser. Også Norsvin International er med.

– *Hvem eier hovedtyngden av aksjene?*

– ZAO Pravdys'ke Pork Production eies av det norske selskapet Russia Baltic Pork Invest ASA, med 225 investorer. Den største eier i dag er Capman fra Finland, som i juni 2008 investerte i RBPI. Capman er en av de ledende forvaltere av alternativ kapital i de skandinaviske landene og Russland, og de investerte 8,4 millioner euro i Russia Baltic Pork Invest ASA.

– *Men det ble dyrere enn budsjettert?*

– Hele prosjektet så langt har kostet nærmere 500 mill, bortimot dobbelt så mye som budsjettert på forhånd. Det meste skyldes uforutsette ting som har med systemet å gjøre. Men om man skal kritisere noen, så er det oss som har ansvaret i RBPI asa, og ingen andre. Vi har gjort så godt vi kan. Så får eierne vurdere om det er godt nok.

Vi kan i alle fall ikke skylde på andre. Det er en kjensgjerning at alle som lager fiaskoetableringer i Russland, skylder på mafiaen. Personlig tror jeg heller de bør gå i seg selv.

POLITISK USTABILITET OG RUSSISK «MAFIA»?

Mange oppfatninger om Russland er fordommer, mens andre er mer eller mindre sannheter. At landet har en tradisjon som vi velger å kalle korrumpert, er en sannhet, men nesten ikke til å komme ifra. RBPI har siden første inntreden hatt en helt klar profil om å styre utenom alle bestikkelser. Det innebærer noen ulemper på kort sikt. Men på lang sikt viser det at man ikke lar seg presse, og heller ikke blir avhengig av andre og samtidig sårbar.

Det har vært viktig å gå selv i en demokratisk prosess, sier Knut, for også å få landet til å fungere demokratisk, selv om denne vei er lang og tung. Han tror ikke på investeringsmodellen som f.eks. Telenor har fulgt ved å investere sammen med de sterkeste russiske selskapene. Det kan bli skjebnesvangert.

De byråkratiske veiene har tatt lang tid, fordi noen har trenert fordi de ikke har fått sine personlige fordeler. Men RBPI har vist gjennom styrke at de klarer å nå fram uten bestikkelser.

STRATEGI

Fra jord til bord. Oppkjøp av jord, dyrke opp for å ha nok fôr til fôrproduksjon. Kontroll over hele kjeden. Kombinasjonen av erfaring fra effektiv produksjon og driftas ledelse i Vest-Europa i kombinasjon med mulighetene i det russiske markedet.

FORRETNINGSIDÉ

Byggingen av grisefermen i det Pravdys'ke området ble lansert i mars 2007, og planlagt å være ferdig i oktober 2008. Komplekset består av totalt

45 000 m² areal som det bygges grisehus på, og vil bli økt med ytterligere 40 000 m² i 2010.

De betaler konkurransedyktig lønn, og behandler ansatte som en av de viktigste ressursene i selskapet. Pravdys'ke Pork produksjon er basert på anti-korrupsjonspolitik, som vises gjennom de ansatte. Alle ansatte har signert på at de ikke vil bidra til korrumpert praksis med leverandører og myndigheter. Selskapet driver sin virksomhet i strengt samsvar med vestlige produksjons prinsipper, for eksempel: etiske, miljømessige, personalpolitiske, sikkerhetsmessige, samt kamp mot korrupsjon. De opererer i henhold til Russlands lovgivning, og europeiske standarder for produksjon. Bedriftskulturen tillater ikke bruk av alkohol og svindel blant ansatte.

MÅL

Å være den mest kostnadseffektive og lønnsomme produsenten av svinekjøtt i Russland.

Forts. neste side

Systematikerer Per Rasmussen

Per Rasmussen er en nøkkelperson i RBPI. Han er 36 år, kommer fra Jylland, og har lang erfaring med drift av store grisefermer i flere land.

Per er systematiker, og han jobber etter en plan som er designet av han selv, Knut Langeteig, Knuts driftsleder på Knive i Drammen, Bent Riis Pedersen, og diverse konsulenter innenfor driftsledelse, veterinærmedisin og fôrutvikling.

Han har den nødvendige selvtilitt for å gjennomføre store prosjekter i praksis. Lang fartstid i øverste divisjon når det gjelder produksjonsresultater har gitt ham det. Nøkkelordet er å sette purkene i system, og det har Rasmussen erfaring med fra flere europeiske land. Rasmussen ble en av Knut Langeteigs viktigste medarbeidere i etableringen av grisefermen i Kaliningrad, både med forprosjektering og oppbygging. Artikkelforfatteren karakteriserer ham slik; «Per er en meget koselig og jovial person, nesten litt vanskelig å tenke seg at han kan skjære gjennom betong og stål og sparke medarbeidere som ikke følger retningslinjene, men jeg er sikker på

at han har de best tenkelige medarbeiderne nettopp fordi han er en menneskelig og jovial mann som er menneskekjener, like mye som en dyktig grisepasser. Han er i stand til å se sine egne begrensninger. Han kan ikke gjøre hele jobben selv, derfor forholder han seg til nøkkelpersoner under seg, og de skal rapportere tilbake til han. Men Per er til stede i alle deler av fjøset, og har 100 prosent oversikt. Ingen krok er overlatt til tilfældighetene.»

Se filmsnutt fra Nrk Urix <http://www.youtube.com/watch?v=WfAeW2VySTM>

NØKKELPERSONER: Olga er sjefsråker i fødeavdelingen, og Per Rasmussen er dansken som liker å sette purkene i system.

Grishusene og fôrfabrikken

85 km utenfor byen Kaliningrad, med sine 700.000 innbyggere, ligger farmen.

KAPASITET: Det er dimensjoner over fôrproduksjonen på eiendommen. Her er det innhøsting foran kraftfôrfabrikken, som produserer 54 tonn kraftfôr om dagen.

Forts. fra forrige side

Grishusene på til sammen 45.000 m² ligger omkranset av åkrer. Hele strekningen fra Kaliningrad og ut er omkranset av åkrer, men de er brakk, og har vært det siden Sovjetunionens kollaps. Kun 10 % av jordbruksarealet i Kaliningrad er i dag dyrket, og da snakker vi om hele Kaliningrad som er en tredjedel av Danmarks totale landområde. Det er faktisk veldig stort.

- Gårdens omfang er 80.000 mål jord.
- Fôrfabrikk, daglig produksjon av 54 tonn ferdig fôr.
- 3100 purker. 80000 slaktegriser. Slakteri (ikke ferdig).

I et vinterlig landskap synes grishusene nesten ikke, der de ligger skinnende hvite diskret plassert i landskapet utenfor allfarvei i vinterkulden. Fôrsiloene derimot synes lange veier. Med lagerkapasitet på ca 20 000 tonn, tilsvarende en produksjon fra ca. 40.000 mål jord (40000 mål er ennå ikke i produksjon). Med en tørkekapasitet på 50 tonn i timen og en kraftfôrproduksjon på 15 tonn i timen, blir det en stor belastning på anlegget, som er helautomatisk og topp moderne. Fôrfabrikken er levert av danske Skiold.

Grishusene er inndelt i tre atskilte seksjoner, med en egen separat karantene-stasjon i tillegg. Bare karantene-stasjonen er som et gjennomsnittlig norsk grisehus å regne.

Fellestrekk for bygningskonsentrasjonen er en gjennomgående lang transportgang med åpning i begge ender, klar til å forlenges hvis nødvendig. Ut fra denne gangen, er det seksjoner i begge retninger som utstikkende fløyer.

Alle avdelinger er fullspaltet, plast i føde- og smågrisavdelinger, betongspalt i slaktegrisavdelingene.

Alle dyr får tørrfor i mjølform. Purkene blir fôret etter hold i drektighetsavdelingen og appetitt/norm i fødeavdelingen.

Vi blir møtt av vår guide Olga som skal være med oss på vandringen som vil ta flere timer. Hun har flere års erfaring som driftsleder av store grisehus andre steder i Russland, men har fått opplæring gjennom Danish Pig Design. Enkelt

sagt kan man si hun er «hjernevasket», og tvers igjennom helstøpt profesjonell Pig Manager. Hun snakker perfekt engelsk, og det stråler en entusiasme og glød av henne som sikkert smitter over på alle hennes kolleger. Per sier at hun er en enorm kapasitet, har aldri dårlige dager, og har en smittende væremåte. Vi får ikke ta med noe som helst inn i fjøset. Smykker, klokker, kamera osv. må forbli utenfor. Så er det dusj og nye klær før inntreden i fjøset.

Vel inne forstår vi dimensjonene. Det er enormt stort. Lange ganger og det første rommet vi kommer inn i er en fødeavdeling med 132 fødebinger. Denne ukas grisinger foregår her. Det er vanskelig å beskrive, men det er et fantastisk godt klima her inne. Høyden under taket gir god ventilasjon. Det er rent og det er god temperatur. Det er stort, men koselig. Det er rolig, og harmonien råder. Vi fortsetter til neste fødeavdeling, og her er det grisunger født for en uke siden. Tallene fra effektivitetskontrollen lyver ikke. Det er mye gris og store kull og vi ser ikke mange som sulter eller er syke. De grisene som er observert som magre er merket ved å henge opp klesklyper i purketavla. Og til norske purkebesetninger som tror det er mye jobb med å ha purkekort; her har samtlige purker et kort som følger purka hele tiden uansett hvor hun befinner seg. Her finnes hennes historikk og prestasjoner. En absolutt nødvendighet.

Gode produksjonsresultater

Produksjonsresultatene taler sitt tydelige språk. Et mønsterbruk med resultater i det øverste sjiktet.

Tall fra effektivitetskontrollen

Levendefødte per kull	14,8
Dødfødte per kull	1,1
Avvendte per kull (beste res. i jan. 2010)	14,4 (440 kull)
Avvendte per årspurke	31,8
Alder ved avvenning	28 dager
Avvenningsvekt	7,0 kg
Dødelighet i dieperioden	8%
Dødelighet i smågrisperioden	2,1 %
Dødelighet i slaktegrisperioden	1,1 %
Daglig tilv. i smågrisperioden 7–30 kg	480 g/dag
Daglig tilv. i slaktegrisperioden 30–112 kg	1000 g/dag
Grisings-%	Over 90

TELLES: Det telles griser og jevnes ut kull etter fødsel. Det høye antall levende fødte krever mange ammepurker.

Ingenting er overlatt til tilfeldighetene. De har full oversikt over alt, absolutt alt, og det er enkle systemer som alle skjønner. Det oser driftsledelse i særklasse.

Det telles griser og jevnes ut kull etter fødsel. Det høye antallet levendefødte krever mange ammepurker hver uke, men dødeligheten i dieperioden ligger mellom 6 og 8 prosent. Imponerende jobbet.

Fødeavdelingene har 24-timers vakt. Fire personer jobber på dagtid, tre personer bare natt. De tre om natta jobber hver tredje natt fra kl 16.00 til 08.00.

PURKEAVDELING

I dag er det fem fødeavdelinger, men den sjettede er under bygging. I hver avdeling er det 132 fødebinger, som totalt gir 792 fødebinger. Bedekningsavdelinger og drektighetsavdelinger henger sammen, og her er det fiksering av alle purker i hele perioden fram til grising. Purkene blir flyttet til drektighetsplasser kort tid etter bedekning. I annen avdeling, men i

samme kompleks, er det rekrutteringsavdelinger både for råner som skal inn i avlsarbeid, og småpurker.

SMÅGRISAVDELING

Etter avvenning blir alle griser transportert til klimastallavdelingen, unntatt de som skal bli avlsdyr, de forblir i purkefjøsset. Klimastallene består av åtte avdelinger, med plass til åtte ukehold a 1750 smågriser i alt, totalt 14.000 smågriser.

SLAKTEGRISAVDELING

Åtte avdelinger med plass til 1750 slaktegris, inndelt i små binger. Innsatt 16 stykker, men sortert etter størrelse og redusert til 12 etter noen uker.

Alle slaktegrisene fores fram til 112 kg slaktevekt. Daglig tilvekst fra 32 kg, (gjennomsnittlig innsetningsvekt, til gjennomsnittlig utslaktingsvekt) er på 1000 gram per dag. Det betyr at grisen står i slaktegrisavdelingen i 84 dager. En dag til vask/tørking før nytt innsett gir ca 4,3 innsett per år.

Om artikkelforfatteren

Kjell Morten Dahlgren (bildet) er født (1956) og oppvokst i Os i Østerdalen, og har vært sysselsatt i husdyrbruket i hele sitt yrkesaktive liv. Dahlgren ble agrotekniker i husdyrbruk i 1985 etter å ha gått på Buskerud Landbruks-skole. Fra 1985 til 1989 var han ansvarlig for svineproduksjonen hos Petter Møystad i Hernes, den gangen landets største svineproduksjon. Deretter flyttet han til Sverige som formann for svineproduksjon i forskjellige produksjoner med 500-600 årspurker og full framføring. På 90-tallet skrev han flere artikler i Svineavlsnytt om sine svenske erfaringer på 90-tallet.

I 1998 flyttet han tilbake til Norge, og jobbet blant andre for Knut Langeteig utenfor Drammen. Like før årtusenskiftet returnerte han igjen til Sverige, og i 2002 flyttet Dahlgren til Steinkjer for å gå husdyrlinja på HINT.

Skjebnen førte ham i kontakt med personer som ville restaurere et grisehus for 2,1 mill, og slik ble han forpakter på Stiklestad. Har drevet formeringsbesetning til 2009.

Det som var en formeringsbesetning med 100 purker har nå ekspandert til å bli tre fulle fjøser med høy omløpshastighet på purkene, og en planlagt årsproduksjon på ca 5000 salgbare smågriser. Driver egenrekruttering og sik-sak kryssing med hampshire som tredjese. Har en person ansatt i 75% stilling. (www.kmsvineproduksjon.no)

Artikkelen er personlig i formen, og inneholder vurderinger som står for forfatterens regning. Artikkelforfatteren og sambygdingen Roald Hestegrei, som i denne sammenhengen må kalles småskalaprodusenter fra Verdal, besøkte svineproduksjonen i Pravdinsk, Kaliningrad i mars 2010.

ARBEIDSMORAL OG KONTROLL

Vi har med oss noen fordommer om dårlig russisk arbeidsmoral, mye vodka, og tradisjon for å stjele. Den gamle politiske staten har gått i graven, men det tar flere generasjoner å vaske bort arvegodset. I RBPI er det tatt høyde for dette og annet som har kommet fram under prosjektets gang. Et eget vaktelskap har 24-timers vakt på anlegget, og at ingen av de ansatte får kjøre egne biler inn på området, kun til ytterkanten, og derfra samlet i buss. Vaktelskapets personale roteres slik at ingen rekker å bli kjent med de ansatte, for å unngå bekjentskaper og dannelse av allianser som kan utnytte smutthull. Selv om de i dag har fått rensket bort mye av ugresset, er det helt uaktuelt å slutte med vakthold. Dette språket forstår alle, og det hersker harmoni og gjensidig forståelse.

PÅ REKKE OG RAD: Pirkefjøsene sett fra toppen av kraftfôrfabrikken ligger på rekke og rad.

KLIMASTALLER: Etter avvenning transporteres alle grisene til klimastallene, unntatt de som skal bli avlsdyr. De forblir i purkefjøs. Klimastallene består av åtte avdelinger med plass til åtte ukehold a 1750 smågriser i alt, til sammen 14 000 smågriser.

Debatten om sykemeldinger og lav arbeidsmoral i Norge, kan ikke sammenlignes med Russland. Der møter folk på jobb. Ingen har råd til å være borte, og er man det, blir man ikke gammel. Selv om timelønnen bare er kr 15 NOK etter skatt, er lønnen på farmen bedre enn i tilsvarende jobb utenfor, og mye sikrere. Nå bygges det i tillegg nye boliger for de ansatte like ved for å beholde bra personale.

I dag jobber det litt over 120 personer i hele selskapet, fra direktøren og de andre på kontoret som skal forsyne byråkratiet med papirer, til folk i jordbruket, verkstedet, bygging og vedlikehold av hus og fjøs, samt husdyrpersonale.

Fôr og fôringsrutiner

Fôr til purker;	Diefôr Drektighetsfôr
Fôr til smågriser	4 forskjellige typer. Zinkoksid er standard, 350 g per 100 kg for. Zink brukes bare til grisene som går over i det tredje fôrslaget, ca vekt 9 kg. Delt i faser fra diende til en uke etter avvenning. Skifte etter at de har begynt å spise skikkelig. Ytterligere to fôrskifter før smågrisperiodens slutt og innsetting i slaktegrisstallen.
Fôr til slaktegris	Noe uvanlig i forhold til norsk fôringsstrategi så gis det kun ett fôr i hele slaktegrisperioden.

AVLSOPPLEGG

Alle griser kommer fra en dansk besetning med SPF-status. De er transportert i bil via Polen. Den danske genetikken begynte med rene landsvin og inseminering med dansk yorkshire, men i fortsettelsen satses det på innkjøp av LY-purker som blir inseminert med durco på farmen. Det er tapping av alle råner på farmen, såkalt intern KS. Det ble forsøkt å importere levende sæd fra Danmark, men en byråkratisk og alt for usikker tjeneste måtte kvalitetssikres, derfor foregår all tapping på gården. Vi norske svineprodusenter var kanskje litt forutinntatt med tanke på hvordan disse danske litt feite purkene som hadde stått fiksert i 110 dager siden bedekning skulle bevege seg når de skulle flyttes inn i fødeavdelingen. Men her fikk vi en av dagens positive overraskelser.

FØLGER EUS DYREVELFERDSKRAV

RBPI følger samme regler som i EU. Hovedaksjonærer krever at purkene skal slippes løs fra 2013, samme regler som EU, uavhengig av om reglene i Russland er annerledes. Selskapets største aksjonærer er bevisste på å følge EUs regler for miljø og dyrevern. All håndtering av gjødsel skjer i store laguner med dobbelplastet bunn og tett duk over. Når lagunen er full vil den være oppblåst som en ballong, men beskyttet mot ytre påvirkning som regn og snø.

MEDISINERING OG VAKSINERING

Det jobber en russisk veterinær fast på farmen. Hun jobber alle ukedager og har ansvaret for all medisiner og vaksiner, men har hjelp av øvrige ansatte til utføring av jobben.

Alle medisiner er kjøpt i Moskva, fordi det er mye billigere enn å kjøpe der enn gjennom lokalt apotek.

Vaksinasjonsrutiner som i Norge, parvo/rødsjuke, coli pluss noen andre. Etter hver fødsel får alle purker oxytocin for å renske børen og for å gi ned melk til

MOT KULDA: Russisk flesk mot sprengkulda. Bildet er fra kjøttmarkedet i Kaliningrad.

smågrisene. I tillegg får alle engangsbehandling med et smalspektret penicillinpreparat for å forebygge infeksjoner i børen, evt. jurbetennelse. På alle nyfødte smågriser blir tennene slipt, og alle får en forebyggende behandling med et smalspektret penicillinpreparat som skal forhindre leddbetennelser.

Dette er ikke etisk forsvarlig i Norge, men vi må forfølge saken og se hva som skjer videre i dieperioden.

Ifølge sjefsråkeren i fødeavdelingen, Olga, som nå er utdannet etter den danske modellen etter å ha hatt flere års erfaring fra store russiske grisehus, er det svært lite sjukdom både blant purker og smågriser. Det er i veldig sjelden grad aktuelt å behandle med penicillin på et senere tidspunkt. Det kan være aktuelt å behandle noen nyfødte kull med colivet, mot coccidiose og colidiaré.

KONKLUSJONER OG VURDERINGER

Denne i norske øyne sett, giganten av en produksjon, har revet ned mang en myte om hvor forferdelig det er i utlandet. Jeg har personlig satt mine bein i mange grisehus, i flerfoldige land i mer enn 25 år, og ikke har jeg noensinne opplevd en bedre dyrevelferd og heller aldri sett at dyr har blitt behandlet så profesjonelt. Ingen dyr led i utrensmål. Jeg kan minne om paragraf nr 1 i den norske dyreverns loven. Samtlige dyr hadde streng overvåking. Alle ble gått gjennom på leting etter noen som trengte medisiner, flytting, osv., og alt ble gjort før dyret ble lidende. Det er dette som er dyrevelferd på høyeste nivå.

Riktignok er disse purkene fiksert det meste av sitt liv, men de er beskyttet mot visse farer. Og når vi så purkenes bevegelser etter frislepp og på full fart inn i fødeavdelingen, skulle man snarere tro at vi snakket om fjellgeiter. Vi har reist i østerled, der solen står opp. Vi har sett noe som kommer til å sette dype spor etter seg. Vi reiste beriket hjem. Vi kom tilbake og fortsetter vår egen produksjon med litt mindre kaksig mine.

Do svidanyia!

(«Ha det bra» på russisk)

